
Kyrkomötet
Motion 2022:83
av Jesper Eneroth m.fl.

Obehörigförklaring av präster som diskriminerar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa års kyrkomöte återkomma med förslag till ändring i 31 kap. 12 § kyrkoordningen med innebörd att

1. den som diskriminerar någon på grund av dennes kön, ålder, etnicitet eller sexuella läggning kan förklaras obehörig som präst,
2. det anses diskriminerande att avstå från att viga ett samkönat par enbart med motiveringen att paret är av samma kön.

Motivering

Kyrkomötet 2009 beslutade att göra det möjligt för par av samma kön att vigas enligt Svenska kyrkans ordning. Det var ett viktigt beslut, som innebar att Svenska kyrkan fullt ut bejakar kärleken också mellan par av samma kön.

I samband med beslutet klargjordes att det inom Svenska kyrkan kan rymmas två äktenskapssyner. Det var ett sätt att visa respekt för de medlemmar som av olika skäl inte ville eller kunde bejaka samkönade pars rätt att vigas i Svenska kyrkan. Problemet med det ställningstagandet är att det skapat en situation där enskilda präster kan avstå från att viga ett samkönat par med enda motiveringen att paret är av samma kön. Även om Svenska kyrkan kan tillse att vigseln ändå sker innebär den nuvarande ordningen att det står enskilda präster fritt att diskriminera människor på grund av deras sexuella läggning.

Det är i längden inte hållbart. Det är självfallet fullt möjligt för Svenska kyrkans medlemmar att ha olika uppfattningar i frågan om äktenskapet, men en präst har ett särskilt ansvar att förhålla sig till de människor som söker sig till kyrkan och dess tjänster. Även om själva vigseln går att genomföra är det tveksamt om ett samkönat par skulle vilja engagera sig i en församling där det finns präster som underkänner deras kärlek. Här finns alltså ett diakonalt perspektiv som måste gå före enskilda prästers rätt att avstå.

2016 behandlade kyrkomötet en motion som syftade till att rätta till detta missförhållande. Motionärerna ville att det skulle tillföras ett nytt villkor som innebär att endast den som förklarar sig beredd att förrätta vigsel av par av samma kön får vigas till präst inom Svenska kyrkan.

Motionen avslogs, och ett tungt vägande skäl var att läronämnden inte ansåg det möjligt att införa ett sådant kriterium eftersom det skulle begränsa biskopens vigningsansvar. Vi har respekt för läronämndens ställningstagande och vill därför pröva en annan väg för att säkerställa att samkönade par utan förbehåll kan känna sig hemma i Svenska kyrkan.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om denne har brutit sina vigningslöften eller sin tystnadsplikt, genom sjukdom eller liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten eller i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha. I den senare punkten uppges brottslig gärning som ett av kriterierna för att skada det anseende en präst bör ha.

I lag (2003:307) om förbud mot diskriminering anges att diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder är förbjuden vid yrkesmässigt tillhandahållande av varor, tjänster eller bostäder (9 §). Med diskriminering avses enligt lagen att en enskild person missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Det samma gäller om en enskild person missgynnas genom tillämpning av bestämmelser, kriterier eller förfaringsätt som framstår som neutrala men som i praktiken särskilt missgynnar personer med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller visst funktionshinder (3 §).

I lagens mening anses Svenska kyrkan som helhet inte diskriminera samkönade par eftersom kyrkan har en och samma vigselordning för par av olika kön och par av samma kön. Svenska kyrkans församlingar har alltså att, oberoende av enskilda prästers förhållningssätt, tillse att samkönade par som önskar gifta sig i kyrkan kan göra det.

Men det är för oss uppenbart att enskilda präster som vägrar viga samkönade par agerar diskriminerande, om inte i juridisk mening så utifrån ett diakonalt perspektiv. I längden sätter denna dubbeltydighet Svenska kyrkans trovärdighet i fara. Det är för oss ohållbart att Svenska kyrkan medger att enskilda präster kan bryta mot Svenska kyrkans ordning med hänsyn till att det par som ska vigas är av samma kön.

Vid kyrkomötet 2016 fick kyrkostyrelsen i uppdrag ”att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas i såväl kyrkorättslig mening som från andra relevanta perspektiv för att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering i samband med den kyrkliga handlingen vigsel”.

Vid sin återkoppling (KsSkr 2019:3) framhöll kyrkostyrelsen att Svenska kyrkan har nolltolerans mot diskriminering. Det var ett viktigt klarläggande och vi vill som framgår ovan framhålla att en enskild prästs vägran att viga ett samkönat par bör anses vara diskriminerande.

Vid samma återkoppling ansåg kyrkostyrelsen ”att det inte är möjligt att med några kyrkorättsliga åtgärder åstadkomma det som åsyftas i uppdraget”. På den punkten är vi inte eniga med kyrkostyrelsen. Det är fullt möjligt att i kyrkoordningen införa ett klarläggande som gör det tydligt att Svenska kyrkan tar frågan om diskriminering på djupaste allvar.

Vi föreslår således att ytterligare ett kriterium införs i 31 kap. 12 § kyrkoordningen, som klargör att den som diskriminerar någon på grund av dennes kön, ålder, etnicitet eller sexuella läggning kan förklaras obehörig som präst. Det bör därvidlag förtydligas att Svenska kyrkan anser det diskriminerande att avstå från att viga ett samkönat par enbart med motiveringen att paret är av samma kön.

Med detta förslag är biskopens vigningsansvar alltså intakt samtidigt som det blir möjligt för enskilda kyrkomedlemmar att till domkapitlet anmäla en präst som de anser agerar diskriminerande – också i andra frågor än vigsel av samkönade par.

Avslutningsvis vill vi förtydliga att förslaget inte innebär att Svenska kyrkans präster står under vigselplikt. Det kan alltså finnas rimliga skäl för att avstå från att

förrätta en vigsel. Men enligt vår uppfattning är det inte rimligt att avstå från att utföra en kyrklig handling på grund av att paret är av samma kön.

Mot 2022:83

Kungälv den 4 augusti 2022

Jesper Eneroth (S)

Niklas Larsson (C)

Marjut Ervasti (ViSK)

Margareta Karlsson (ÖKA)